

BO'LAJAK INGLIZ TILI O'QITUVCHILARIDA KREATIV-METODIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI

Qo'shaqov Farrux Furqat o'g'li

Samarqand davlat chet tillar instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida kreativ-metodik kompetensiyani rivojlantirishning pedagogik va texnologik asoslari tahlil qilinadi. Kreativ-metodik kompetensiya bo'lajak pedagogning dars mazmunini moslashtirish, kommunikativ vaziyatlarni loyihalash, muammoli topshiriqlar yaratish, raqamli vositalardan maqsadli foydalanish, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga mos metodik yechimlar ishlab chiqish va o'z faoliyatini refleksiv baholash qobiliyatlarini birlashtiruvchi integrativ kasbiy sifat sifatida talqin etiladi. Maqolada loyiha asosida ta'lim, muammoli ta'lim, mikroo'qitish, case-study, task-based learning, raqamli hikoyalash, hamkorlikdagi loyihalash va refleksiv portfolioning imkoniyatlari asoslanadi. Shuningdek, kreativ-metodik kompetensiyaning motivatsion, kognitiv, operatsion-faoliyatli va refleksiv-baholash komponentlari, ularni rivojlantirish shart-sharoitlari hamda baholash mezonlari tavsiflanadi.

Kalit so'zlar: bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi, kreativ-metodik kompetensiya, kreativlik, metodik kompetensiya, kommunikativ yondashuv, task-based learning, loyiha metodi, mikroo'qitish, case-study, raqamli texnologiyalar, pedagogik refleksiya, kasbiy tayyorgarlik.

Аннотация. В статье рассматриваются педагогические и технологические основы развития креативно-методической компетентности будущих учителей английского языка. Креативно-методическая компетентность трактуется как интегративное профессиональное качество, объединяющее способность адаптировать содержание урока, проектировать коммуникативные ситуации, создавать проблемные задания, целенаправленно использовать цифровые средства, разрабатывать методические решения с учетом индивидуальных потребностей учащихся и осуществлять рефлексивную оценку собственной деятельности. Обосновываются возможности проектного обучения, проблемного обучения, микрообучения, case-study, task-based learning, цифрового сторителлинга, совместного проектирования и рефлексивного портфолио.

Ключевые слова: будущий учитель английского языка, креативно-методическая компетентность, креативность, методическая компетентность, коммуникативный подход, task-based learning, проектный метод, микрообучение, case-study, цифровые технологии, педагогическая рефлексия, профессиональная подготовка.

Abstract. This article examines the pedagogical and technological foundations for developing creative-methodological competence in future English language teachers. Creative-methodological competence is interpreted as an integrative professional quality that combines the ability to adapt lesson content, design

communicative situations, create problem-based tasks, purposefully employ digital tools, develop methodological solutions according to learners' individual needs, and reflectively evaluate one's own pedagogical activity. The article substantiates the potential of project-based learning, problem-based learning, microteaching, case studies, task-based language teaching, digital storytelling, collaborative design, and reflective portfolios. It also describes the motivational, cognitive, operational-activity, and reflective-evaluative components of creative-methodological competence and proposes pedagogical conditions and assessment criteria for its development.

Keywords: future English language teacher, creative-methodological competence, creativity, methodological competence, communicative approach, task-based learning, project-based learning, microteaching, case study, digital technologies, pedagogical reflection, professional preparation.

KIRISH.

Zamonaviy oliy ta'lim tizimida o'qituvchi kasbiy tayyorgarligiga qo'yiladigan talablar mazmunan murakkablashib bormoqda. Bugungi pedagogdan faqat fan bo'yicha puxta bilimga ega bo'lish emas, balki o'quv jarayonini loyihalash, turli pedagogik vaziyatlarda maqbul qaror qabul qilish, raqamli va interaktiv vositalardan samarali foydalanish, o'quvchilarni faol muloqotga jalb etish hamda ta'lim mazmunini shaxsiy ehtiyojlarga moslashtirish talab qilinadi. Bunday sharoitda bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi metodik moslashuvchanlik va kreativ qaror qabul qilish qobiliyatlari bilan uzviy bog'lanadi.

Ingliz tilini o'qitish jarayoni o'z tabiatiga ko'ra dinamik va kommunikativdir. Bir xil metod yoki mashq har bir guruhda bir xil natija bermasligi mumkin. O'quvchilarning til darajasi, yosh xususiyatlari, motivatsiyasi, qiziqishlari, o'rganish strategiyalari va muloqotga kirishish faolligi turlicha bo'lgani sababli o'qituvchi doimo metodik tanlov oldida turadi. Shu bois tayyor metodik ko'rsatmalarni takrorlashdan ko'ra, ularni vaziyatga moslashtirish, qayta loyihalash va zarur hollarda yangi usullar yaratish bo'lajak o'qituvchining muhim kasbiy sifati hisoblanadi.

Mazkur ehtiyoj kreativ-metodik kompetensiya tushunchasini nazariy va amaliy jihatdan o'rganishni dolzarb qiladi. Ushbu kompetensiya o'qituvchining kreativ tafakkuri bilan metodik bilimlari o'rtasidagi integratsiyani ifodalaydi. Ya'ni ijodkorlik alohida shaxsiy xususiyat sifatida emas, balki real pedagogik muammolarni hal qilish, darslarni loyihalash, kommunikativ topshiriqlarni yaratish va ta'lim natijalarini tahlil qilishda namoyon bo'ladigan kasbiy imkoniyat sifatida qaraladi.

O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida ta'lim sifatini oshirish, ilg'or pedagogik texnologiyalarni joriy etish va shaxsning intellektual hamda ijodiy salohiyatini rivojlantirishga qaratilgan ustuvor vazifalar belgilangan. Bu talablar bo'lajak pedagog kadrlarni tayyorlash jarayonini yangicha mazmun bilan boyitish, jumladan, ingliz tili o'qituvchilarining metodik mustaqilligi va kreativ salohiyatini rivojlantirish zaruratini kuchaytiradi.

MUAMMONING O'RGANILGANLIK DARAJASI.

Kreativlik va ijodiy faoliyat muammosi psixologiya hamda pedagogikada uzoq yillardan buyon tadqiq etib kelinadi. J.P. Guilford kreativ tafakkur tarkibida divergent fikrlashning o'rnini asoslab, bir muammoning bir nechta ehtimoliy yechimlarini ilgari surish qobiliyatiga alohida e'tibor qaratgan. E.P. Torrance kreativlikni aniqlash va

rivojlantirishning diagnostik hamda pedagogik imkoniyatlarini ishlab chiqqan. R.J. Sternberg va T.I. Lubart kreativlikning bilim, tafakkur uslubi, motivatsiya va muhit bilan bog'liq murakkab tabiatini ko'rsatgan.

Pedagogik ijodkorlik masalasida A.V. Xutorskoy evristik va kreativ ta'lim g'oyalarini ilgari surib, ta'lim oluvchini tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki yangi ta'limiy mahsulot yaratuvchi faol subyekt sifatida talqin qiladi. D.B. Bogoyavlenskaya esa ijodiy faollikni intellektual tashabbus, faoliyat chegarasidan chiqish va yangicha yechim izlash bilan bog'laydi. Ushbu qarashlar bo'lajak o'qituvchining kasbiy tayyorgarligida reproduktiv faoliyatdan ijodiy faoliyatga o'tish zarurligini ko'rsatadi.

Ingliz tilini o'qitish metodikasida J.C. Richards va T.S. Rodgers zamonaviy yondashuvlar tizimini tahlil qilib, metod tanlashda nazariy asos, o'qituvchi va o'quvchi rollari, faoliyat turlari hamda ta'lim materiallari o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatadi. D. Nunan task-based language teaching konsepsiyasida kommunikativ vazifani til o'rganishning asosiy birligi sifatida ko'rib, talabaning real maqsadga yo'naltirilgan faoliyatini markazga qo'yadi. J. Harmer o'qituvchining darsni rejalashtirish, o'quvchilarni boshqarish, til ko'nikmalarini rivojlantirish va texnologiyalarni qo'llashdagi metodik qarorlarini kompleks holda tahlil qiladi.

Shunga qaramay, kreativlik va metodik kompetensiya ko'pincha alohida tushunchalar sifatida o'rganiladi. Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining kreativ-metodik kompetensiyasini bir butun integrativ sifat sifatida shakllantirish, uning tarkibiy qismlarini aniqlash va zamonaviy pedagogik texnologiyalar vositasida rivojlantirish masalasi alohida ilmiy-metodik tadqiqotni talab qiladi.

TADQIQOTNING MAQSADI VA METODOLOGIK ASOSLARI.

Tadqiqotning maqsadi bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida kreativ-metodik kompetensiyani rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik texnologiyalarni tizimlashtirish, ularning metodik imkoniyatlarini asoslash hamda mazkur kompetensiyaning tarkibiy tuzilmasi va baholash mezonlarini aniqlashdan iborat.

Tadqiqot metodologiyasi kompetensiyaviy, kommunikativ, faoliyatga yo'naltirilgan, shaxsga yo'naltirilgan, konstruktivistik va refleksiv yondashuvlarning o'zaro integratsiyasiga asoslanadi. Kompetensiyaviy yondashuvda bilimning amaliy pedagogik vaziyatlarda qo'llanishi asosiy natija sifatida qaraladi. Kommunikativ yondashuv ingliz tilini real muloqot vositasi sifatida o'rgatishga yo'naltiradi. Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv esa kompetensiyaning amaliy vazifalar, loyihalar va pedagogik muammolarni hal qilish jarayonida shakllanishini nazarda tutadi.

Konstruktivistik yondashuvga ko'ra, talaba bilimni tayyor shaklda qabul qilmaydi, balki uni o'z tajribasi, muloqoti va muammoli vaziyatlar orqali faol ravishda quradi. Refleksiv yondashuv esa bo'lajak o'qituvchining o'z metodik qarorlarini tahlil qilish, xatolarini aniqlash, kuchli va zaif tomonlarini baholash va keyingi faoliyatini takomillashtirishini ta'minlaydi.

KREATIV-METODIK KOMPETENSIYANING TARKIBIY TUZILMASI.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining kreativ-metodik kompetensiyasini to'rt o'zaro bog'liq komponent orqali tavsiflash mumkin: motivatsion, kognitiv, operatsion-faoliyatli va refleksiv-baholash komponentlari.

Motivatsion komponent talabani pedagogik faoliyatga qiziqishi, yangilikka ochiqligi, kasbiy o'sishga ehtiyoji va metodik muammolarni ijodiy hal qilishga tayyorligini ifodalaydi. Agar talaba yangicha g'oya ishlab chiqishga ichki ehtiyoj sezmasa, kreativ faoliyat ko'pincha tashqi topshiriq darajasida qolib ketadi. Shu sababli o'qitish jarayonida talabani tashabbusi, tanlov imkoniyati va individual g'oyalarini qo'llab-quvvatlash muhimdir.

Kognitiv komponent ingliz tilini o'qitish nazariyasi, kommunikativ metodika, til ko'nikmalarini rivojlantirish, baholash, darsni rejalashtirish, raqamli didaktika va zamonaviy pedagogik texnologiyalar haqidagi bilimlarni qamrab oladi. Kreativ yechim ishlab chiqish uchun metodik bilimlar bazasi yetarli darajada shakllangan bo'lishi lozim.

Operatsion-faoliyatli komponent talabani dars va topshiriqlarni loyihalash, metodlarni vaziyatga moslashtirish, kommunikativ mashqlar yaratish, muammoli vaziyatlarga muqobil yechimlar taklif qilish, raqamli vositalardan foydalanish va mikroo'qitish jarayonida metodik qarorlarni sinab ko'rish qobiliyatlarini o'z ichiga oladi.

Refleksiv-baholash komponenti esa talabani o'z pedagogik faoliyatiga tanqidiy qarashi, erishilgan natijalarni baholashi, o'quvchilarning javoblarini tahlil qilishi, muvaffaqiyatsiz yechimlarning sababini aniqlashi va keyingi faoliyatni takomillashtirish bo'yicha xulosa chiqarishini ifodalaydi.

KREATIV-METODIK KOMPETENSIYANI RIVOJLANTIRUVCHI PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR.

Kreativ-metodik kompetensiyani rivojlantirish uchun ta'lim jarayoni reproduktiv topshiriqlardan ijodiy va muammoli faoliyatga yo'naltirilishi zarur. Bunda bir nechta texnologiyalar alohida samaradorlikka ega.

Loyiha asosida ta'lim talabalarga ingliz tili darslari uchun muayyan metodik mahsulot yaratish imkonini beradi. Masalan, ma'lum yosh guruhi uchun kommunikativ dars moduli, mavzuli mini-kurs, raqamli mashqlar to'plami yoki integratsiyalashgan til loyihasini ishlab chiqish mumkin. Loyiha jarayonida talaba maqsad belgilaydi, axborot to'playdi, metod tanlaydi, mahsulot yaratadi va uni himoya qiladi. Natijada metodik bilim real faoliyat bilan bog'lanadi.

Muammoli ta'limda talabaga tayyor yechim berilmaydi, balki pedagogik qaror talab qiladigan vaziyat taklif etiladi. Masalan, guruhdagi o'quvchilarning til darajasi turlicha bo'lsa, darsni qanday differensiallashtirish mumkin; o'quvchilar gapirishga faol qo'shilmasa, qanday kommunikativ mexanizmlardan foydalanish kerak; raqamli vosita dars maqsadiga xizmat qilmasa, uni qanday qayta tashkil etish mumkin kabi savollar kreativ-metodik fikrlashni rag'batlantiradi.

Case-study texnologiyasi real yoki modellashtirilgan pedagogik holatlarni chuqur tahlil qilishga asoslanadi. Talabalar vaziyatning sabablarini aniqlaydi, bir nechta muqobil yechim ishlab chiqadi, ularni afzallik va cheklovlari bo'yicha taqqoslaydi va eng maqbul variantni asoslaydi. Bu usul metodik qaror qabul qilish madaniyatini rivojlantiradi.

Mikroo'qitish bo'lajak o'qituvchiga kichik hajmdagi dars fragmentini ishlab chiqish, amaliy tarzda o'tkazish va qayta tahlil qilish imkonini beradi. Mikroo'qitishning kreativ jihati shundaki, talaba darsning bir xil maqsadiga erishish uchun

turli usullarni sinab ko‘rishi mumkin. Videoyozuv asosida refleksiya tashkil etilganda, u o‘z nutqi, topshiriq berish usuli, vaqt taqsimoti va o‘quvchilar bilan muloqotini aniqroq tahlil qiladi.

Task-based language teaching bo‘lajak o‘qituvchini tilni real kommunikativ vazifa orqali o‘rgatishga yo‘naltiradi. Talabalar oddiy grammatik mashq o‘rniga ma’lum kommunikativ natijaga ega bo‘lgan topshiriqlarni ishlab chiqishga o‘rganadilar: reja tuzish, muzokara olib borish, muammoni hal qilish, taqdimot qilish, axborotni taqqoslash yoki hamkorlikda qaror qabul qilish. Bunday topshiriqlarni yaratish metodik kreativlikni bevosita talab qiladi.

Raqamli hikoyalash va multimodal topshiriqlar ham kreativ-metodik kompetensiyani rivojlantirish uchun muhim imkoniyat yaratadi. Talaba matn, audio, video, tasvir va interaktiv elementlarni birlashtirgan o‘quv materiali yaratadi. Bunda raqamli vositaning o‘zi maqsad emas; uning didaktik funksiyasi, o‘quvchi faolligiga ta’siri va til ko‘nikmalarini rivojlantirishga qo‘shgan hissassi asosiy mezon sifatida qaraladi.

Hamkorlikdagi metodik loyihalash talabalarning g‘oya almashishi, bir-birining qarorlarini tanqidiy ko‘rib chiqishi va yakuniy mahsulotni jamoaviy tarzda takomillashtirishiga xizmat qiladi. Bunday faoliyatda pedagogik muloqot, kasbiy argumentatsiya va o‘zaro baholash ko‘nikmalari ham rivojlanadi.

Refleksiv portfolio texnologiyasi talabaning o‘z metodik rivojlanish dinamikasini kuzatish imkonini beradi. Portfolioga dars ishlanmalari, yaratilgan topshiriqlar, mikroo‘qitish bo‘yicha refleksiyalar, ekspert yoki tengdosh fikrlari, takomillashtirilgan materiallar va shaxsiy rivojlanish rejalari kiritilishi mumkin. Bu vosita yakuniy natijadan ko‘ra rivojlanish jarayoniga e’tibor qaratadi.

PEDAGOGIK SHART-SHAROITLAR.

Kreativ-metodik kompetensiyaning samarali rivojlanishi faqat alohida texnologiyalarni qo‘llash bilan cheklanmaydi. Buning uchun ma’lum pedagogik shart-sharoitlar yaratilishi zarur.

Birinchidan, ta’lim muhitida xato qilishdan qo‘rqmaydigan, g‘oya ilgari surish rag‘batlantiriladigan psixologik xavfsiz muhit bo‘lishi kerak. Kreativ faoliyatda barcha yechimlar birinchi urinishdayoq mukammal bo‘lavermaydi. Talabaning muvaffaqiyatsiz tajribasi ham o‘rganish manbai sifatida qabul qilinishi lozim.

Ikkinchidan, topshiriqlar ochiq va ko‘p variantli bo‘lishi zarur. Bitta to‘g‘ri javobga ega bo‘lgan vazifalar metodik kreativlikni cheklaydi. Aksincha, bir nechta asoslangan yechimga ega bo‘lgan pedagogik vaziyatlar talabaning tahlil, taqqoslash va tanlash qobiliyatlarini rivojlantiradi.

Uchinchidan, nazariy bilim bilan pedagogik amaliyot o‘rtasidagi uzviylik ta’minlanishi kerak. Har bir metodik tushuncha amaliy topshiriq, mikroo‘qitish, case yoki loyiha orqali mustahkamlanishi maqsadga muvofiq.

To‘rtinchidan, baholash jarayoni faqat yakuniy mahsulotni emas, balki g‘oya yaratish, muqobil variantlarni ishlab chiqish, qarorni asoslash va refleksiya qilish jarayonini ham hisobga olishi kerak. Bu talabaning kreativ-metodik faoliyatini adolatliroq baholashga imkon beradi.

KREATIV-METODIK KOMPETENSIYANI BAHOLASH MEZONLARI.

Mazkur kompetensiyani baholashda to'rtta asosiy mezondan foydalanish mumkin: metodik yangilik, pedagogik maqsadga muvofiqlik, moslashuvchanlik va refleksiv asoslanganlik.

Metodik yangilik mezoni talabani tayyor namunani oddiy takrorlamasdan, unga yangi element kiritishi yoki muammoning original yechimini taklif etishini ifodalaydi. Bunda mutlaq yangilik shart emas; mavjud metodni yangi sharoitga oqilona moslashtirish ham kreativ natija sifatida qaralishi mumkin.

Pedagogik maqsadga muvofiqlik mezoni taklif etilgan usulning dars maqsadi, o'quvchilarning darajasi va rivojlantirilayotgan til ko'nikmasiga mosligini baholaydi. Kreativlik faqat qiziqarli faoliyat yaratish emas, balki maqsadga xizmat qiladigan metodik yechim ishlab chiqishdir.

Moslashuvchanlik mezoni talabani bir pedagogik muammo uchun bir nechta variant taklif qilish, sharoit o'zgarganda qarorini qayta ko'rib chiqish va yangi vaziyatga moslashish qobiliyatini ko'rsatadi.

Refleksiv asoslanganlik mezoni esa talabani nima uchun aynan shu metodni tanlaganini izohlashi, natijani tahlil qilishi va kelajakda qanday o'zgartirish kiritishini asoslay olishi bilan belgilanadi.

Yuqori darajada talaba metodik muammoni mustaqil tahlil qiladi, bir nechta muqobil yechim ishlab chiqadi, zamonaviy texnologiyalarni maqsadga muvofiq integratsiya qiladi va o'z tanlovini ilmiy-metodik jihatdan asoslaydi. O'rta darajada talaba mavjud metodlarni vaziyatga moslashtira oladi, biroq original yechim va chuqur refleksiyada qisman yordamga ehtiyoj sezadi. Past darajada esa tayyor namunaga qaramlik, standart yondashuv va metodik qarorni izohlashdagi qiyinchiliklar kuzatiladi.

MUHOKAMA.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida kreativ-metodik kompetensiyani rivojlantirishni alohida bir fan yoki bir semestr doirasida amalga oshiriladigan vazifa sifatida tushunish yetarli emas. Ushbu kompetensiya kasbiy tayyorgarlikning barcha bosqichlarida izchil rivojlantirilishi lozim. Nazariy kurslarda metodik bilimlar shakllantirilsa, amaliy mashg'ulotlarda pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish va topshiriqlar yaratish, pedagogik amaliyotda esa real sinf sharoitida metodik qarorlarni sinab ko'rish imkoniyati yaratilishi kerak.

Kreativ-metodik kompetensiya shaxsiy kreativlikdan farqli ravishda kasbiy maqsadga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. O'qituvchi g'oyasi qiziqarli bo'lishi mumkin, ammo agar u til o'rganish maqsadiga xizmat qilmasa yoki o'quvchi darajasiga mos kelmasa, uni metodik jihatdan samarali deb bo'lmaydi. Shu sababli kreativlik va metodik asoslanganlik bir-birini to'ldirishi kerak.

Raqamli texnologiyalarning ta'limga keng kirib kelishi ham mazkur kompetensiyaga yangi mazmun beradi. Bo'lajak o'qituvchi raqamli platforma yoki sun'iy intellekt vositasidan foydalanishni bilishi bilan cheklanmasdan, uning didaktik imkoniyatlari, cheklovlari va o'quv jarayonidagi o'rnini tahlil qila olishi kerak. Texnologiyani maqsadsiz qo'llash innovatsiya emas; pedagogik maqsad bilan integratsiya qilingan texnologik yechim metodik kreativlikning ko'rinishidir.

Shuningdek, kreativ-metodik kompetensiyani rivojlanishi o'qituvchining kasbiy identiteti bilan ham bog'liq. Talaba o'zini tayyor metodlarni bajaruvchi ijrochi

sifatida emas, balki ta'lim jarayonini loyihalovchi va rivojlantiruvchi mutaxassis sifatida anglagan sari uning metodik tashabbusi kuchayadi.

TADQIQOTNING ILMIY YANGILIGI.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi, birinchidan, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining kreativ-metodik kompetensiyasi kreativlik va metodik kompetensiyaning oddiy yig'indisi emas, balki pedagogik muammoni tahlil qilish, alternativ yechimlar yaratish, maqsadga muvofiq metod tanlash, texnologiyani integratsiya qilish va refleksiya qilishni birlashtiruvchi integrativ kasbiy sifat sifatida aniqlashtirilganidadir.

Ikkinchidan, mazkur kompetensiyaning motivatsion, kognitiv, operatsion-faoliyatli va refleksiv-baholash komponentlari tizimlashtiriladi hamda ularning o'zaro bog'liqligi asoslanadi.

Uchinchidan, kreativ-metodik kompetensiyaning rivojlantirish uchun loyiha asosida ta'lim, muammoli ta'lim, case-study, task-based language teaching, mikroo'qitish, raqamli hikoyalash, hamkorlikdagi loyihalash va refleksiv portfolio texnologiyalarini integratsiyalashgan holda qo'llash taklif etiladi.

To'rtinchidan, metodik yangilik, pedagogik maqsadga muvofiqlik, moslashuvchanlik va refleksiv asoslanganlik mezonlariga tayangan holda kreativ-metodik kompetensiyaning baholashning nazariy mezonlari ishlab chiqiladi.

TADQIQOTNING AMALIY AHAMIYATI.

Tadqiqot natijalaridan pedagogika va chet tillar yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalarida "Ingliz tilini o'qitish metodikasi", "Pedagogik texnologiyalar", "Til ko'nikmalarini o'qitish", "Pedagogik amaliyot" kabi fanlarni tashkil etishda foydalanish mumkin.

Xususan, amaliy mashg'ulotlarga ochiq metodik vaziyatlar, mikroo'qitish topshiriqlari, dars dizayni bo'yicha loyihalar, task-based topshiriqlar yaratish va raqamli o'quv materiallarini ishlab chiqish kabi faoliyatlarni kiritish bo'lajak o'qituvchilarning metodik mustaqilligini kuchaytiradi.

Tadqiqotda taklif etilgan mezonlar asosida diagnostik rubrikalar, o'zaro baholash varaqalari va refleksiv portfolio mezonlarini ishlab chiqish mumkin. Biroq ushbu vositalarning empirik ishonchliligi keyingi tajriba-sinov ishlari orqali tekshirilishi lozim.

XULOSA.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarida kreativ-metodik kompetensiyaning rivojlantirish zamonaviy kasbiy tayyorgarlikning muhim vazifalaridan biridir. Ingliz tilini samarali o'qitish faqat metodik bilimlarning mavjudligi bilan emas, balki ularni turli pedagogik vaziyatlarda moslashtirish, yangi topshiriqlar yaratish, o'quvchilar ehtiyojlariga mos qaror qabul qilish va o'z faoliyatini muntazam tahlil qilish qobiliyati bilan belgilanadi.

Kreativ-metodik kompetensiya motivatsion, kognitiv, operatsion-faoliyatli va refleksiv-baholash komponentlarining birligida namoyon bo'ladi. Uning rivojlanishi uchun ochiq va muammoli topshiriqlar, loyiha faoliyati, mikroo'qitish, case-study, task-based learning, raqamli vositalar va refleksiv portfoliodan integratsiyalashgan holda foydalanish maqsadga muvofiq.

Mazkur kompetensiyaning baholashda metodik mahsulotning yangiligi bilan bir qatorda uning pedagogik maqsadga muvofiqligi, moslashuvchanligi va refleksiv

asoslanganligini hisobga olish zarur. Keyingi tadqiqotlarda taklif etilgan komponentlar, mezonlar va texnologiyalar tajriba-sinov ishlari asosida empirik tekshirilishi, nazorat va tajriba guruhlar natijalari matematik-statistik usullar yordamida tahlil qilinishi mumkin.

Umuman olganda, kreativ-metodik kompetensiyaning rivojlanishi bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining kasbiy mustaqilligi, metodik moslashuvchanligi, innovatsion faoliyatga tayyorligi va zamonaviy ta'lim ehtiyojlariga javob bera oladigan pedagog sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-637-son, 23.09.2020.
2. Guilford J.P. The Nature of Human Intelligence. — New York: McGraw-Hill, 1967.
3. Torrance E.P. The Search for Satori and Creativity. — Buffalo: Creative Education Foundation, 1979.
4. Sternberg R.J., Lubart T.I. Defying the Crowd: Cultivating Creativity in a Culture of Conformity. — New York: Free Press, 1995.
5. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей. — Москва: Академия, 2002.
6. Хуторской А.В. Дидактическая эвристика: Теория и технология креативного обучения. — Москва: Издательство МГУ, 2003.
7. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. 3rd ed. — Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
8. Richards J.C. Creativity in Language Teaching. — Cambridge: Cambridge University Press.
9. Nunan D. Task-Based Language Teaching. — Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
10. Nunan D. Designing Tasks for the Communicative Classroom. — Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
11. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 5th ed. — Harlow: Pearson Education, 2015.
12. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. 5th ed. — White Plains, NY: Pearson Education, 2007.
13. Hedge T. Teaching and Learning in the Language Classroom. — Oxford: Oxford University Press, 2000.
14. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. 3rd ed. — Oxford: Macmillan, 2011.
15. Wiggins G., McTighe J. Understanding by Design. 2nd ed. — Alexandria, VA: ASCD, 2005.
16. Coyle D., Hood P., Marsh D. CLIL: Content and Language Integrated Learning. — Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
17. Nation I.S.P. Learning Vocabulary in Another Language. 2nd ed. — Cambridge: Cambridge University Press, 2013.
18. Krashen S.D., Terrell T.D. The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom. — Oxford: Pergamon, 1983.